

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

13. rujna 2016. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Građanstvo Unije – Članak 20. UFEU-a – Državljanin treće zemlje koji ima pravo na čuvanje i odgoj maloljetnog djeteta, građanina Unije – Pravo boravka u državi članici čije je dijete državljanin – Kaznene osude roditelja djeteta – Odluka o udaljavanju roditelja koje kao posljedicu ima neizravno udaljavanje dotičnog djeteta“

U predmetu C-304/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (Viši sud (Vijeće za imigraciju i azil), Ujedinjena Kraljevina), odlukom od 4. lipnja 2014., koju je Sud zaprimio 24. lipnja 2014., u postupku

Secretary of State for the Home Department

protiv

C. S.,

SUD (veliko vijeće)

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, Silva de Lapuerta, M. Ilešić, L. Bay Larsen, C. Toader, D. Šváby, F. Biltgen i C. Lycourgos, predsjednici vijeća, A. Rosas (izvjestitelj), E. Juhász, A. Borg Barthet, M. Safjan, M. Berger, A. Prechal i K. Jürimäe, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 30. lipnja 2015.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za C. S., R. Husain, QC, L. Dubinsky i P. Tridimas, *barrister*, koje je ovlastio D. Furner, *solicitor*,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, M. Holt i J. Beeko, u svojstvu agenata, uz asistenciju D. Blundella, *barrister*,
- za dansku vladu, C. Thorning i M. Wolff, u svojstvu agenata,
- za francusku vladu, D. Colas i R. Coesme, u svojstvu agenata,
- za poljsku vladu, B. Majczyna, K. Pawłowska i M. Pawlicka, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: engleski

— za Europsku komisiju, I. Martínez del Peral, C. Tufvesson i M. Wilderspin, u svojstvu agenata, saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 4. veljače 2016., donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 20. UFEU-a.
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između C. S., državljanke treće zemlje, majke maloljetnog djeteta građanina Unije koje ima državljanstvo države članice u kojoj je oduvijek boravilo, i Secretary of State for the Home Department (ministar unutarnjih poslova, Ujedinjena Kraljevina), u pogledu odluke kojom se određuje protjerivanje zainteresirane stranke s državnog područja te države članice u treću državu zbog njezine ranije kažnjavanosti.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Članak 3. Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište [boravak] na području države članice, kojom se izmjenjuje Uredba (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju izvan snage direktive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, str. 77. i ispravci SL 2004., L 229, str. 35. i SL 2005., L 197, str. 34.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 42.), naslovljen „Nositelji prava”, propisuje:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje na sve građane Unije koji se useljavaju [dolaze u] ili borave u državi članici različitoj od one koje su državljani i na članove njihovih obitelji koji ih prate ili im se pridružuju, kako je određeno člankom 2. točkom 2. ove Direktive.

2. Ne dovodeći u pitanje bilo koje pravo slobode kretanja i boravišta [boravka] koje dotične osobe imaju, država članica domaćin u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom olakšava ulazak i boravište [boravak] sljedećim osobama:

- (a) bilo kojim drugim članovima obitelji koji nisu navedeni u članku 2. točki 2. ove Direktive, bez obzira na državljanstvo, koji su u državi iz koje dolaze uzdržavanici ili članovi kućanstva građanina Unije, nositelja primarnog prava boravišta [boravka] [...]

[...]

Država članica domaćin opsežno razmatra osobne okolnosti i obrazlaže svako odbijanje ulaska ili boravišta [boravka] tim osobama.”

Pravo Ujedinjene Kraljevine

Zakon o granicama

- 4 Na temelju članka 32. stavka 5. UK Borders Acta 2007 (Zakon o granicama iz 2007., u daljnjem tekstu Zakon o granicama), kada je osoba koja nije britanski državljanin proglašena krivom za kazneno djelo i osuđena na kaznu zatvora u trajanju od najmanje 12 mjeseci, ministar unutarnjih poslova mora donijeti odluku o njezinu protjerivanju.
- 5 Iz članka 33. Zakona o granicama proizlazi da je takva obveza isključena kad se udaljavanjem osuđene osobe, na temelju odluke o protjerivanju:
  - (a) krše prava koja osoba ima na temelju Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda koja je potpisana u Rimu 4. studenoga 1950. ili
  - (b) krše obveze koje Ujedinjena Kraljevina ima na temelju Konvencije o statusu izbjeglica, koja je potpisana u Ženevi 28. srpnja 1951. (Zbornik ugovora Ujedinjenih naroda, svezak 189., str. 150., br. 2545 [1954]) odnosno
  - (c) krše prava koja prijestupnik ima na temelju Ugovorâ Europske unije.

Uredba o imigraciji

- 6 Na temelju članka 15.A stavka 4.A Immigration (European Economic Area) Regulationsa 2006 (Uredba EGP-a o imigraciji (2006.)), u izmijenjenoj verziji iz 2012. (u daljnjem tekstu: Uredba o imigraciji), koja uzima u obzir presudu od 8. ožujka 2011., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), osoba koja udovoljava kriterijima predviđenima u tom članku 15.A stavku 4.A ima „izvedeno pravo boravka u Ujedinjenoj Kraljevini”.
- 7 Međutim, sukladno članku 15.A stavku 9. te uredbe, osoba koja se uobičajeno koristi izvedenim pravom boravka na temelju osobito navedenog članka 15.A stavka 4.A nema to pravo „ako je ministar unutarnjih poslova donio odluku na temelju članka [19. stavka 3. točke (b), članka 20. stavka 1. odnosno članka 20.A stavka 1. Uredbe o imigraciji]”.
- 8 Na temelju članka 20. stavka 1. te uredbe, ministar unutarnjih poslova može odbiti donošenje, povući ili odbiti obnoviti odluku o prijavi, dozvolu boravka, dokument kojim se potvrđuje stalni boravak ili dozvolu stalnog boravka „ako je odbijanje ili povlačenje opravdano razlozima javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja”.
- 9 Na temelju članka 20. stavka 6. Uredbe o imigraciji, takva se odluka treba donijeti u skladu s njezinim člankom 21.
- 10 Članak 21.A Uredbe o imigraciji na odluke donesene osobito u vezi s izvedenim pravima boravka primjenjuje izmijenjenu verziju dijela 4. te uredbe. Članak 21.A stavak 3. točka (a) navedene uredbe primjenjuje taj dio 4. kao da „upućivanja na ‚okolnost koja se opravdava razlozima javnog poretka, javne sigurnosti odnosno javnog zdravlja sukladno članku 21.’ umjesto na taj element upućuju na okolnost koja doprinosi općem interesu”.
- 11 Iz tih odredaba proizlazi da je moguće uskratiti pravo na izvedeni boravak osobi koja bi u uobičajenim okolnostima mogla biti kandidat za pravo boravka na temelju članka 20. UFEU-a, kako ga Sud tumači u svojoj presudi od 8. ožujka 2011., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), kad to doprinosi općem interesu.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 12 C. S., državljanka treće zemlje, 2002. udala se za britanskog državljanina. U rujnu 2003. dodijeljena joj je viza na temelju braka i na zakonit je način ušla u Ujedinjenu Kraljevinu, koristeći se dozvolom da ondje boravi do 20. kolovoza 2005. Dana 31. listopada 2005. dodijeljena joj je dozvola boravka u toj državi članici neodređenog trajanja.
- 13 U tom je braku 2011. u Ujedinjenoj Kraljevini rođeno dijete. C. S. se sama stvarno ostvarivala pravo na čuvanje i odgoj djeteta, britanskog državljanina.
- 14 C. S. je 21. ožujka 2012. proglašena krivom za kazneno djelo. Dana 4. svibnja iste godine osuđena je na kaznu od dvanaest mjeseci zatvora.
- 15 C. S. je 2. kolovoza 2012. priopćeno da zbog osude može biti protjerana iz Ujedinjene Kraljevine. Dana 30. kolovoza 2012. C. S. je u toj državi članici podnijela zahtjev za azil. Taj je zahtjev ispitalo nadležno nacionalno tijelo, odnosno ministar unutarnjih poslova.
- 16 C. S. je 2. studenoga 2012. puštena na slobodu, nakon što je odslužila kaznu zatvora, a 9. siječnja 2013. ministar unutarnjih poslova odbio je njezin zahtjev za azil. Odluka o protjerivanju C. S. iz Ujedinjene Kraljevine u treću državu donesena je na temelju članka 32. stavka 5. Zakona o granicama. C. S. je pobijala tu odluku izvršavajući svoje pravo žalbe pred First-tier Tribunalom (Immigration and Asylum Chamber) (Prvostupanjski sud (Vijeće za imigraciju i azil), Ujedinjena Kraljevina). Žalba C. S. prihvaćena je 3. rujna 2013. jer bi protjerivanje stranke dovelo do povrede Konvencije o statusu izbjeglica, članaka 3. i 8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda kao i Ugovorâ.
- 17 U svojoj odluci First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (Prvostupanjski sud (Vijeće za imigraciju i azil)) utvrdio je da se u slučaju donošenja mjere udaljavanja u pogledu C. S. nijedan drugi član obitelji ne bi mogao brinuti za njezino dijete u Ujedinjenoj Kraljevini te bi ono moralo slijediti svoju majku u njezinu državu porijekla. Pozivajući se na prava djeteta C. S., vezano za njegovo građanstvo Unije, na temelju članka 20. UFEU-a, kako ga tumači Sud u presudi od 8. ožujka 2011., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), taj je prvostupanjski sud presudio da „građanin Europske unije ne može biti implicitno protjeran s područja Europske unije, bez obzira na okolnosti [...], i [da] ta obveza nema nikakve iznimke, uključujući kad su [...] roditelji prethodno kažnjavani [...] [i da], slijedom toga, dotična odluka o protjerivanju nije u skladu s pravom jer se njome krše prava djeteta koja ono ima na temelju članka 20. UFEU-a”.
- 18 Ministru unutarnjih poslova omogućena je žalba pred Upper Tribunalom (Immigration and Asylum Chamber) (Visoki sud (Vijeće za imigraciju i azil), Ujedinjena Kraljevina). On je isticao da je prvostupanjski sud prihvativši žalbu C. S. počinio pogrešku koja se tiče prava, osobito u svojim ocjenama u pogledu prava njezina djeteta na temelju članka 20. UFEU-a, u pogledu presude od 8. ožujka 2011., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124) i izvedenih prava C. S. Ministar unutarnjih poslova osobito je isticao da se pravo Unije ne protivi protjerivanju C. S. u njezinu državu porijekla, čak i ako bi time njezinu djetetu, građaninu Unije, bilo uskraćeno stvarno izvršavanje biti prava povezanih s tim statusom.

19 U tim je okolnostima Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (Viši sud (Vijeće za imigraciju i azil), Ujedinjena Kraljevina) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

- „1. Protivi li se pravo Europske unije, a osobito članak 20. UFEU-a, tome da država članica protjera sa svojeg državnog područja, u državu koja nije članica Unije, državljanina države koja nije članica Unije koji je roditelj i koji u najvećem dijelu ostvaruje pravo na čuvanje i odgoj djeteta koje je državljanin te države članice (i, posljedično, građanin Unije), kada bi to djetetu, građanina Unije, uskratilo bit njegovih prava kao građanina Europske unije?
2. U slučaju negativnog odgovora na prvo pitanje, u kojim okolnostima bi takvo protjerivanje bilo dopušteno pravom Europske unije?
3. U slučaju negativnog odgovora na prvo pitanje, u kojoj mjeri, ako ikojoj, članci 27. i 28. Direktive 2004/38 služe kao temelj za odgovor na drugo pitanje?”

O prethodnim pitanjima

20 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 20. UFEU-a tumačiti na način da mu se protivi propis države članice koji određuje protjerivanje s državnog područja te države članice u treću zemlju građanina te države koji je kazneno osuđivan za kazneno djelo određene težine, iako on stvarno ostvaruje pravo na čuvanje i odgoj a maloljetnog djeteta, državljanina te države članice u kojoj ono boravi od rođenja bez izvršavanja svojeg prava na slobodno kretanje, ako predviđeno protjerivanje tom djetetu nameće obvezu napuštanja područja Unije, uskraćujući mu stvarno izvršavanje biti njegovih prava koja ima kao građanin Unije.

Odredbe prava Unije o građanstvu Unije

- 21 Kao prvo valja utvrditi da članak 3. Direktive 2004/38, naslovljen „Nositelji prava”, u stavku 1. određuje da se primjenjuje na sve građane Unije koji „[dolaze] ili borave u državi članici različitoj od one koje su državljani i na članove njihovih obitelji”.
- 22 Iz toga slijedi da se navedena direktiva ne primjenjuje u situaciji poput ove iz glavnog postupka jer dotični građanin Unije nikad nije izvršavao svoje pravo slobodnog kretanja i uvijek je boravio u državi članici čiji je državljanin (vidjeti presudu od 8. ožujka 2011., Ruiz Zambrano, C-34/09, EU:C:2011:124, t. 39.). Budući da građanin Unije nije obuhvaćen pojmom „nositelja prava” u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2004/38, ni član njegove obitelji nije obuhvaćen tim pojmom jer prava dodijeljena tom direktivom članovima obitelji nositelja prava nisu prava navedenih članova nego izvedena prava, stečena na temelju njihova svojstva člana obitelji nositelja prava (vidjeti presude od 5. svibnja 2011., McCarthy, C-434/09, EU:C:2011:277, t. 42.; od 15. studenoga 2011., Dereci i dr., C-256/11, EU:C:2011:734, t. 55. i od 8. svibnja 2013., Ymeraga i dr., C-87/12, EU:C:2013:291, t. 31.).
- 23 Što se tiče, kao drugo, članka 20. UFEU-a, Sud je već imao priliku presuditi da se situacija građanina Unije koji nije izvršavao pravo slobodnog kretanja, poput djeteta C. S., koje ima britansko državljanstvo, ne može izjednačiti s isključivo unutarnjom situacijom odnosno situacijom koja nema nikakve veze s bilo kojom od situacija predviđenih pravom Unije (vidjeti presude od 5. svibnja 2011., McCarthy, C-434/09, EU:C:2011:277, t. 46.; od 15. studenoga 2011., Dereci i dr., C-256/11, EU:C:2011:734, t. 61. i od 6. prosinca 2012., O i dr., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, t. 43.).
- 24 Naime, dijete C. S., kao državljanin države članice, na temelju članka 20. stavka 1. UFEU-a ima status građanina Unije, koji je zamišljen kao osnovni status državljanina država članica, te se prema tome može pozivati, uključujući i u pogledu države članice čije državljanstvo ima, na prava koja proizlaze iz takvog

statusa (vidjeti presude od 5. svibnja 2011., McCarthy, C-434/09, EU:C:2011:277, t. 48.; od 15. studenoga 2011., Dereci i dr., C-256/11, EU:C:2011:734, t. 63. i od 6. prosinca 2012., O i dr., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, t. 44.).

- 25 Građanstvo Unije svakom građaninu Unije dodjeljuje temeljno i individualno pravo slobodnog kretanja i boravka na području država članica, koje je podložno ograničenjima i uvjetima utvrđenima Ugovorom i mjerama donesenima za njegovu primjenu (vidjeti u tom smislu presude od 7. listopada 2010., Lassal, C-162/09, EU:C:2010:592, t. 29. i od 16. listopada 2012., Mađarska/Slovačka, C-364/10, EU:C:2012:630, t. 43.).
- 26 Kao što je to Sud presudio u točki 42. presude od 8. ožujka 2011., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), članku 20. UFEU-a protive se nacionalne mjere čiji je učinak uskraćivanje građanima Unije stvarnog izvršavanja biti prava koja imaju uslijed statusa građanina Unije.
- 27 Nasuprot tomu, odredbe Ugovora koje se odnose na građanstvo Unije državljanima trećih država ne dodjeljuju nikakvo samostalno pravo (presude od 8. studenoga 2012., Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, t. 66. i od 8. svibnja 2013., Ymeraga i dr., C-87/12, EU:C:2013:291, t. 34.).
- 28 Naime, eventualna prava dodijeljena državljanima trećih država na temelju odredaba prava Unije koje se odnose na građanstvo Unije nisu vlastita prava tih državljana, nego prava izvedena iz onih koja uživaju građani Unije. Svrha izvedenih prava i opravdanje za njihovo postojanje temelje se na činjenici da bi se njihovom uskratkom narušila sloboda kretanja građanina Unije (presude od 8. studenoga 2012., Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, t. 67. i 68. i od 8. svibnja 2013., Ymeraga i dr., C-87/12, EU:C:2013:291, t. 35.).
- 29 U tom pogledu, Sud je već utvrdio da postoje vrlo specifične situacije u kojima se iznimno, bez obzira na činjenice da se sekundarno zakonodavstvo vezano za pravo boravka državljana trećih zemalja ne primjenjuje i da odnosni građanin Unije nije iskoristio svoju slobodu kretanja, pravo boravka ne može odbiti državljaninu treće zemlje koji je član obitelji navedenog građanina Unije a da se time ne dovede u pitanje koristan učinak njegova građanstva Unije, ako bi posljedica tog odbijanja bila ta da bi taj građanin morao zapravo napustiti područje Unije u cijelosti, čime bi mu bila uskraćena mogućnost stvarnog uživanja bitnog sadržaja prava koja proizlaze iz statusa građanina Unije (vidjeti u tom smislu presude od 8. ožujka 2011., Ruiz Zambrano, C-34/09, EU:C:2011:124, t. 43. i 44.; od 15. studenoga 2011., Dereci i dr., C-256/11, EU:C:2011:734, t. 66. i 67.; od 8. studenoga 2012., Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, t. 71.; od 8. svibnja 2013., Ymeraga i dr., C-87/12, EU:C:2013:291, t. 36. i od 10. listopada 2013., Alokpa i Moudoulou, C-86/12, EU:C:2013:645, t. 32.).
- 30 Spomenute situacije karakterizira činjenica da, iako su uređene propisima koji *a priori* spadaju u nadležnost država članica, kao što su to propisi o pravu ulaska i boravka državljana trećih zemalja koji se nalaze izvan područja primjene odredaba sekundarnog zakonodavstva i koji pod određenim uvjetima predviđaju priznanje takvog prava, one, bez obzira na to, imaju stvarnu vezu sa slobodom kretanja i boravka građana Unije, kojoj je protivno odbijanje priznanja navedenim državljanima prava ulaska i boravka u državi članici u kojoj boravi taj građanin, s obzirom na to da bi to bilo u suprotnosti s tom slobodom (vidjeti u tom smislu presude od 8. studenoga 2012., Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, t. 72. i od 8. svibnja 2013., Ymeraga i dr., C-87/12, EU:C:2013:291, t. 37.).
- 31 U ovom slučaju djeteta C. S., kao građanin Unije, ima pravo slobodnog kretanja i boravka na području Unije, a svako ograničenje tog prava pripada području primjene prava Unije.
- 32 Međutim, ograničenje prava koja proizlaze iz statusa građanina Unije moglo bi dovesti do protjerivanja majke tog djeteta koja –stvarno ostvaruje pravo na njegovo čuvanje i odgoj te bi to dijete u tim okolnostima moglo biti prisiljeno ići s njom i prema tome u cijelosti napustiti područje Unije. U tom smislu, protjerivanje majke tog djeteta uskratilo bi potonjem stvarno izvršavanje biti prava koja proizlaze iz njegova statusa građanina Unije.

- 33 Slijedom toga, valja utvrditi da bi situacija iz glavnog postupka mogla dovesti do toga da se djetetu C. S. uskrati stvarno izvršavanje biti prava koja proizlaze iz njegova statusa građanina Unije te ona, prema tome, pripada području primjene prava Unije.

Mogućnost ograničavanja izvedenog prava boravka koje proizlazi iz članka 20. UFEU-a

- 34 Vlada Ujedinjene Kraljevine smatra da počinjenje kaznenog djela može izdvojiti predmet iz područja primjene načela koje je Sud uspostavio u presudi od 8. ožujka 2011., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124). Ako, međutim, Sud utvrdi da je to načelo primjenjivo u situaciji poput one u glavnom postupku, ono je podložno ograničenjima. U tom pogledu, vlada Ujedinjene Kraljevine ističe da je odluka o protjerivanju C. S. zbog njezina kažnjivog ponašanja određene težine razlog vezan za javni poredak jer to ponašanje predstavlja jasnu prijetnju legitimnom interesu te države članice, odnosno poštovanju društvene kohezije i vrijednosti tog društva. Navedena vlada tako je istaknula kako je u ovom slučaju Court of Appeal (England & Wales) (Criminal Division) (Žalbeni sud (Engleska i Wales) (Kazneni odjel), Ujedinjena Kraljevina) u svojoj odluci kojom je odbio žalbu C. S. protiv osude na kaznu zatvora prepoznao težinu kaznenog djela koje je ona počinila.
- 35 U tom kontekstu, vlada Ujedinjene Kraljevine ističe da članci 27. i 28. Direktive 2004/38 državama članicama pružaju mogućnost da sa svojeg državnog područja protjeraju građanina Unije, osobito kad je on počinio kazneno djelo. Međutim, neprepoznavanje mogućnosti ograničavanja prava izvedenog boravka koje proizlazi izravno iz članka 20. UFEU-a i donošenje mjere protjerivanja podrazumijeva da država članica ne može protjerati državljanina treće države krivog za takvo kazneno djelo ako je on roditelj djeteta, građanina Unije, koje boravi u državi članici čiji je državljanin. U tim bi okolnostima razina zaštite protiv udaljavanja s državnog područja te države članice bila veća za državljanina treće zemlje, nositelja izvedenog prava boravka, nego za građanina Unije. Prema tome, država članica treba imati pravo odstupiti od izvedenog prava boravka koje proizlazi iz članka 20. UFEU-a i protjerati sa svojeg državnog područja takvog državljanina treće države u slučaju kaznenog djela određene težine, čak i ako to podrazumijeva da dotično dijete mora napustiti područje Unije, pod uvjetom da je takva odluka proporcionalna i poštuje temeljna prava.
- 36 Valja istaknuti da članak 20. UFEU-a ne utječe na mogućnost država članica da se pozovu na iznimku vezanu osobito za održavanje javnog poretka i zaštitu javne sigurnosti. Budući da je situacija C. S. obuhvaćena pravom Unije, prilikom njezine ocjene treba uzeti u obzir pravo na zaštitu privatnog i obiteljskog života, kako je to utvrđeno u članku 7. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), pri čemu taj članak treba tumačiti u vezi s obvezom uzimanja u obzir najboljeg interesa djeteta, priznatom u članku 24. stavku 2. Povelje (vidjeti u tom smislu presudu od 23. prosinca 2009., Deteček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, t. 53. i 54.).
- 37 Štoviše, valja podsjetiti da se pojmovi javnog poretka i javne sigurnosti, kao opravdanje za odstupanje od prava boravka građana Unije ili članova njihovih obitelji, moraju usko tumačiti, tako da države članice ne mogu jednostrano određivati njihovo područje primjene, bez nadzora institucija Unije (vidjeti u tom smislu presude od 4. prosinca 1974., van Duyn, 41/74, EU:C:1974:133, t. 18.; od 27. listopada 1977., Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, t. 33.; od 29. travnja 2004., Orfanopoulos i Oliveri, C-482/01 i C-493/01, EU:C:2004:262, t. 64. i 65.; od 27. travnja 2006., Komisija/Njemačka, C-441/02, EU:C:2006:253, t. 34. i od 7. lipnja 2007., Komisija/Nizozemska, C-50/06, EU:C:2007:325, t. 42.).
- 38 Sud je tako presudio da pojam „javni poredak”, uz narušavanje društvenog poretka koje čini svako kršenje zakona, u svakom slučaju pretpostavlja postojanje stvarne, trenutačne i dovoljno ozbiljne prijetnje koja ugrožava temeljni interes društva.

- 39 Kad je riječ o pojmu „javna sigurnost”, iz sudske prakse Suda proizlazi da on obuhvaća unutarnju i vanjsku sigurnost države članice pa stoga na javnu sigurnost mogu utjecati ugrožavanje djelovanja institucija i bitnih javnih službi, ugrožavanje opstanka stanovništva, opasnost od teških poremećaja u vanjskim odnosima ili miroljubivom suživotu naroda kao i ugrožavanje vojnih interesa (vidjeti u tom smislu presude od 23. studenoga 2010., Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, t. 43., 44. i 48. i od 15. veljače 2016., N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, t. 65. i 66.). Sud je također presudio da je pojmom javne sigurnosti obuhvaćena borba protiv kriminaliteta vezanog za organiziranu trgovinu drogom (vidjeti u tom smislu presude od 23. studenoga 2010., Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, t. 45. i 46.) odnosno protiv terorizma (vidjeti u tom smislu presudu od 26. studenoga 2002., Oteiza Olazabal, C-100/01, EU:C:2002:712, t. 12. i 35.).
- 40 U tom kontekstu treba zaključiti da bi odluka o odbijanju prava boravka bilo u skladu s pravom Unije kada bi se temeljilo na postojanju stvarne, trenutačne i dovoljno ozbiljne prijetnje za javni poredak ili javnu sigurnost, uzevši u obzir kaznena djela koja je počinio državljani treće zemlje koji ima isključivo pravo na čuvanje i odgoj svoje djece, građana Unije.
- 41 Nasuprot tomu, takav zaključak ne može se automatski izvesti samo na temelju okolnosti da je zainteresirana osoba ranije kazneno osuđena. Do njega bi se moglo doći samo, ovisno o slučaju, konkretnom ocjenom suda koji je uputio zahtjev svih postojećih i relevantnih okolnosti slučaja, u svjetlu načela proporcionalnosti, primarnog cilja zaštite interesa djeteta i temeljnih prava čije poštovanje Sud osigurava.
- 42 Pri toj ocjeni tako osobito treba uzeti u obzir osobno ponašanje pojedinca o kojem je riječ, duljinu i zakonitost boravka zainteresirane osobe na državnom području države članice, prirodu i težinu počinjene povrede, stupanj trenutačne opasnosti dotične osobe za društvo, dob dotične djece i njihovo zdravstveno stanje kao i njihove obiteljske i gospodarske prilike
- 43 U ovom slučaju sud koji je uputio zahtjev navodi da je, prema nacionalnim propisima u glavnom postupku, obvezno donošenje odluke ministra unutarnjih poslova o protjerivanju protiv građanina države koja nije Ujedinjena Kraljevina proglašenog krivim za kazneno djelo i osuđenog na kaznu zatvora u trajanju od najmanje dvanaest mjeseci, osim ako se tom odlukom „krše prava koja osuđeni prijestupnik ima na temelju Ugovora Unije”.
- 44 Tim se propisom želi uspostaviti sustavna i automatska veza između kaznene osude dotične osobe i mjere udaljavanja koja se na nju primjenjuje kad u svakom slučaju postoji pretpostavka prema kojoj dotičnu osobu treba protjerati iz Ujedinjene Kraljevine.
- 45 Međutim, kao što to proizlazi iz točaka 40. do 42. ove presude, postojanje prijašnje kažnjavanosti ne smije samo po sebi opravdavati odluku o udaljavanju koja bi djetetu C. S. mogla uskratiti stvarno izvršavanje biti prava koja proizlaze iz statusa građanina.
- 46 S obzirom na utvrđenja iz točke 40. ove presude, na sudu koji je uputio zahtjev jest da istraži je li ponašanje C. S. ili kazneno djelo koje je ona počinila stvarna, trenutačna i dovoljno ozbiljna prijetnja temeljnom interesu društva ili države članice domaćina koja bi mogla opravdati odluku o protjerivanju iz Ujedinjene Kraljevine u ime zaštite javnog poretka ili javne sigurnosti.
- 47 Na tom je temelju na sudu koji je uputio zahtjev da, s jedne strane, procijeni stupanj opasnosti koju za društvo predstavlja prijestupničko ponašanje C. S. i, s druge strane, eventualne posljedice koje bi takvo ponašanje moglo imati na javni poredak ili javnu sigurnost dotične države članice.
- 48 U okviru ocjene koju treba provesti, sud koji je uputio zahtjev treba također uzeti u obzir temeljna prava čije poštovanje osigurava Sud, osobito pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, kako je utvrđeno u članku 7. Povelje (vidjeti u tom smislu presudu od 23. studenoga 2010., Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, t. 52.) kao i poštovanje načela proporcionalnosti.

- 49 U ovom slučaju prilikom odvagivanja interesa valja uzeti u obzir najbolji interes djeteta. Posebno treba obratiti pažnju na njegovu dob, njegovu situaciju u dotičnoj državi članici i stupanj ovisnosti o roditelju (vidjeti u tom smislu ESLJP, 3. listopada 2014., *Jeunesse protiv Nizozemske*, CE:ECHR:2014:1003JUD001273810, § 118.).
- 50 Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da članak 20. UFEU-a treba tumačiti na način da mu se protivi propis države članice koji određuje protjerivanje s državnog područja te države članice u treću zemlju građanina te države koji je kazneno osuđivan za kazneno djelo određene težine, iako se on stvarno skrbi o maloljetnom djetetu, državljaninu te države članice u kojoj ono boravi od rođenja bez izvršavanja svojeg prava na slobodno kretanje, ako predviđeno protjerivanje tom djetetu nameće obvezu napuštanja područja Unije, uskraćujući mu stvarno izvršavanje biti njegovih prava koja ima kao građanin Unije. Međutim, država članica u iznimnim okolnostima može donijeti mjeru protjerivanja, pod uvjetom da se ona temelji na osobnom ponašanju tog državljanina treće države koje mora predstavljati stvarnu, trenutačnu i dovoljno ozbiljnu prijetnju temeljnom interesu društva te države članice te da se ona temelji na uzimanju u obzir različitih uključenih interesa, a što treba provjeriti nacionalni sud.

Troškovi

- 51 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

Članak 20. UFEU-a treba tumačiti na način da mu se protivi propis države članice koji određuje protjerivanje s državnog područja te države članice u treću državu građanina te države koji je kazneno osuđivan za kazneno djelo određene težine, iako se on stvarno skrbi o maloljetnom djetetu, državljaninu te države članice u kojoj ono boravi od rođenja bez izvršavanja svojeg prava na slobodno kretanje, ako predviđeno protjerivanje tom djetetu nameće obvezu napuštanja područja Unije, uskraćujući mu stvarno izvršavanje biti njegovih prava koja ima kao građanin Unije. Međutim, država članica u iznimnim okolnostima može donijeti mjeru protjerivanja, pod uvjetom da se ona temelji na osobnom ponašanju tog državljanina treće države koje mora predstavljati stvarnu, trenutačnu i dovoljno ozbiljnu prijetnju temeljnom interesu društva te države članice te da se ona temelji na uzimanju u obzir različitih uključenih interesa, a što treba provjeriti nacionalni sud.

Potpisi